

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk

Warszawa, 14.08.2012 r.

RPO-569428-V/2007/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

**Pan
Marek Posobkiewicz**

p. o. Głównego Inspektora Sanitarnego

Stanisław Trociuk

Pragnę poinformować Pana Ministra, że Rzecznik Praw Obywatelskich w latach 2007 - 2011 prowadził korespondencję z Ministrem Zdrowia, Ministrem Infrastruktury oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym (RPO-569428/2007), w której wskazywał na wpływające do Biura RPO skargi sygnalizujące problem braku prawnej możliwości rozsypania szczątków pochodzących ze spielania zwłok w ogrodach pamięci, urządzanych na terenach cmentarzy. Sytuacji takiej bowiem nie przewiduje wielokrotnie nowelizowana ustawa z dnia 31 stycznia 1959 roku o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 118, poz. 687 ze zm.).

Wskazano wówczas, że jak wynika z kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich skarg, wniosków i zapytań, możliwość takiego postępowania ze zwłokami budzi zainteresowanie społeczne. Podkreślono, iż taki sposób dokonania pochówku stanowi często ostatnią wolę zmarłego, która z oczywistych względów, nie może być przez jego bliskich zrealizowana w sposób zgodny z prawem.

W przedmiotowym wystąpieniu zasygnalizowano, że z informacji posiadanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich wynika, iż V kadencji Sejmu RP do łaski marszałkowskiej wpłynął projekt rządowy, który przewidywał wprowadzenie takiej instytucji do obowiązującego porządku prawnego (Druk Sejmowy Nr 299/V). Jednakże w toku prac parlamentarnych projektowany zapis został wykreślony. Jako uzasadnienie

wskazywano między innymi okoliczność, iż praktyka rozsypywania popiołów po kremacji zwłok nie mieści się w tradycji polskiej, nie mieści się też w tradycji żadnej z trzech wielkich religii monoteistycznych (chrześcijaństwa, islamu i judaizmu). Tymczasem, zwolennicy takiego sposobu postępowania ze skremowanymi szczątkami ludzkimi podnoszą, iż decydująca powinna tu być ostanía wola zmarłego. Człowiek umierając i tracąc tym samym podmiotowość prawną nadal powinien być traktowany w sposób godny, z poszanowaniem jego wolności sumienia i przekonań. Wszak wprowadzenie takiej możliwości pozwoliłoby takim osobom jedynie na dokonanie świadomego wyboru, nie naruszając praw osób niegodzących się na taką formę pochówku. Wskazano równocześnie, że kierujący listy do Rzecznika Praw Obywatelskich, wskazując na art. 31 ust. 3 *Konstytucji RP* podnoszą, iż brak legalnej możliwości rozsypania prochów w ogrodach pamięci na cmentarzach narusza prawo do prywatności, stanowi w swej istocie dyskryminację oraz niezgodną z konstytucyjnymi regułami, dysproporcjonalną i niewspółmierną ingerencję w sferę wolności człowieka, ograniczonej bez związku z jakimikolwiek innymi wartościami konstytucyjnymi, które zasługiwałyby na pierwszeństwo w ochronie. Podkreślono, iż w świetle art. 31 ust. 3 *Konstytucji RP*, jedynymi ewentualnymi ograniczeniami, które należy w niniejszej sprawie wziąć pod uwagę są ochrona środowiska, zdrowia i porządku publicznego. Trudno jednakże dostrzec tutaj kolizję z tymi wartościami konstytucyjnymi.

Ministrowie Zdrowia oraz Infrastruktury podzielili stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich o konieczności podjęcia stosownych prac legislacyjnych. W konsekwencji powołany został Międzyresortowy Zespół ds. Opracowania Założeń Projektu Ustaw o Cmentarzach i Pochówku Zmarłych

W związku z zainteresowaniem wyrażonym przez Rzecznika Praw Obywatelskich wskazaną problematyką, pismem z dnia 26 sierpnia 2011 roku Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego - Przewodniczący Międzyresortowego Zespołu ds. Opracowania Założeń Projektu Ustawy o Cmentarzach i Pochówku Zmarłych, Pan Jan Orgelbrand, poinformował Rzecznika Praw Obywatelskich o powołaniu zespołu roboczego, który na jesieni zeszłego roku odbył kilka posiedzeń. Działanie Zespołu zostało zawieszona w związku ze zmianą na stanowisku Ministra Zdrowia. Do dnia

dzisiejszego Rzecznik Praw Obywatelskich nie został jednakże poinformowany o wznowieniu prac Międzyresortowego Zespołu ds. Opracowania Założeń Projektu Ustawy o Cmentarzach i Pochówku Zmarłych.

Wobec powyższego, mając za podstawę art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (t.j. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji o aktualnej działalności Międzyresortowego Zespołu ds. Opracowania Założeń Projektu Ustawy o Cmentarzach i Pochówku Zmarłych oraz o wynikach jego prac.

Z poważaniem

